

פרשת בראשית

(ד, ז) הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטא רבעץ — חסיד א' מדינת רוסיה השתדל והתאמץ עד שאחר יגיעות רבות הגיע על שבת קודש לחצר הגה"ק משיניאוואר זי"ע. בישבו אצל השלחן הטהור הרהר החסיד לבבו, מודיע אחר כל הטירחות אני מרגיש שום התעוורויות לעבודת הש"ת והתנשאות ועליות נשמתוי. הרגיש הגה"ק בדבר, ובהגיע עת אמרת דברי תורה, פתח פיו הק' ואמר: ינסם אנשים הבאים אליו ורוצים להתרומות ולהתלהב לעבודת הבורא בלי שיתעוררו ויתקנו את מעשייהם בעצם תחיללה. וזאת אין באפשרי, זהה כתיב: **הלא אם תיטיב** — אם תטיב בעצמך בטרם ביאתך הנה ויובוא לך מעצמך התעוורויות, רק אז: **שאת אסיע לך ותגישי עלייה לנשמתך.** אבל: **ואם לא תטיב — עצמאך טרם בואך בהכנה ראויה של תשובה ומעשים טובים,** אז: **לפתח חטא רובץ — הפתח סגור בחטאים והם אין מניחים לך להכנס להקדושה.** וגם אני לא אוכל לתת לך התרומות מובה **בעברת חיים בעבודת הש"ת,** כי אין כוחו של הצדיק אלא לסייע.

(א, א) בראשית בראש אלקים. ר' הושעה רבה פתח (משל ח' ל) ואהיה אצל אמון ואהיה שעשוים יום יום [ההתורה אומרת שקדום הבריאה הייתה מגדלות אצל והיתה לו לשעשוים בכל יום]. אמון [משמעותו] פידוגון [מגדל ילדים. ועוד משמעותו] אמון — מכוסה. [ועוד משמעותו] אמון — מוציא. (ב"ר א א). — יש לפרש, כי התוהה"ק כלולה מכל' חלקים: נגלה, נסתר, נעלם. הנגלה הוא התרי"ג מצות שצונו ית' לשמור ולעשות. והאמנים אין אנתנו יודע מהותם וטעםם וסודם, ועכ"ז מחוויבים אנחנו לשמעו בקול ה' יתברך לבתי סור מן המזווה ימין ושמאל אף בלי ידיעת טעמי וסודי המצות. הנסתר הוא טעמי המצות וסודם, וכאשר נזכה לעשותות ולקיים לשם ה' כאשר צונו, אז הוא ית' יאיר עינינו ויגלה לנו נפלאות מתורתינו הקדושה ויחננו דעתה ביןיה והשכל להבין גם עמוקי טעמייה וסודותיה, וכما אמר חז"ל (אבות ו א) ר' מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכוכו ומגלוין לו רזי תורה. והנעלם הוא מה שאמרו עליו (ברכות לד): **יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית.** ועליו נאמר (ישעה סד ג) עין לא ראתה אלקים זולתן, אשר בעזה זי"א לאזכות להתגלותו, כי אם לעתיד לבא. וזהו הכוונה במאמרים כאן: אמון פידוגון — רומי על חלק הנגלה המלמדנו דעת ומדריכנו בדרך נלך בה ממש כמשל הפציג המזריך צעירים הילדים את הזך לילכת בה. אמון מכוסה — הוא תורה הנסתר, שכמו שאפשר לגלוות ולהסיר המכסה מעל המכוסה, כן העושה מצות הש"ת בלב ונפש יגל ה' את עיניו להביט באור החכמה וסודות התורה. אמון מוציאן — ר"ל נעלם, אשר אין מי שידע מקום כבודה בלבתי ה' בלבד. אהל יעקב